herpy

GEKONY

Striped leaf-toed gecko

Goggia lineata

Goggia lineata to maleńki, bladoszary i pręgowany gekon z zachodniej części Republiki Południowej Afryki i najdalej na południe wysuniętej części Namibii. Osiąga zaledwie około 4 cm długości razem z ogonem i jest jedną z najmniejszych jaszczurek południowej Afryki. Prowadzi nocny tryb życia i ukrywa się pod kamieniami i roślinnością. O jego hodowli nie wiadomo prawie nic, dlatego ten poradnik opiera się na klimacie i środowisku naturalnym.

Rodzina: Gekkonidae Dawna nazwa: *Phyllodactylus lineatus*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**4 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**5-8 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Skalny i naziemny**
Środowisko	**Półpustynia i tereny skaliste**
Trudność	**Doświadczony**

HODOWLA

Min. terrarium	**30 × 20 × 20 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**18-28 °C**
Temperatura w nocy	**10-18 °C**
Wilgotność	**50-70%**
UVB	**Opcjonalne**
Pokarm	**Owady i małe bezkręgowce (skoczogonki, muszki owocowe)**
Utrzymanie	**W parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**2 jaj**
Inkubacja	**60-90 dni** przy 24-27 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Goggia lineata to bladoszary, delikatny i kruchy gekon, zwykle z kilkoma ciemnymi pręgami biegnącymi wzdłuż grzbietu. Całe zwierzę mierzy około 4 cm razem z ogonem, przez co należy do najmniejszych jaszczurek południowej Afryki. Nazwa rodzajowa pochodzi od afrikaanerskiego słowa "gogga", oznaczającego robaka, a nazwa gatunkowa od łacińskiego "linea", czyli kreska.

Gatunek został opisany w 1838 roku przez brytyjskiego zoologa Johna Edwarda Graya jako *Phyllodactylus lineatus*, a w 1997 roku stał się gatunkiem typowym nowego rodzaju *Goggia*. Przy tej samej okazji dwa dawne podgatunki podniesiono do rangi odrębnych gatunków, a w 2017 roku wyodrębniono południową populację jako *Goggia incognita*. Rodzaj obejmuje dziś około dziesięciu małych, blisko spokrewnionych gatunków. Okazy typowe prawdopodobnie zaginęły.

Gatunek prowadzi nocny i skryty tryb życia. Jest zbyt mały i delikatny, by brać go do ręki.

Występowanie i środowisko

Gatunek występuje w zachodniej części Republiki Południowej Afryki, w prowincjach Przylądkowej Zachodniej i Przylądkowej Północnej, oraz w najdalej na południe wysuniętej części Namibii, na południe od Warmbad. Zasięg ciągnie się wzdłuż zachodniego wybrzeża RPA i przez Namaqualand aż do Namibii.

Jako miejsce typowe podano Namaqualand i Przylądek Dobrej Nadziei.

> **Naturalny zasięg:** Republika Południowej Afryki i Namibia.

ŚRODOWISKO

Goggia lineata ukrywa się pod kamieniami, gruzem i roślinnością, chętnie dzieląc kryjówki z większymi gekonami, takimi jak *Afrogecko porphyreus*. Nocą poluje na drobne owady, zwłaszcza mrówki i termity. Jaja składa latem w wilgotnym, ciepłym miejscu. W pobliżu zabudowań koty domowe mogą lokalnie całkowicie wytępić gatunek.

Na tym obszarze panuje klimat śródziemnomorski z deszczami zimą i suchym, gorącym latem. W Kapsztadzie średnia temperatura w dzień wynosi 27 °C w styczniu-lutym i 18 °C w lipcu-sierpniu, a w nocy 16-17 °C latem i 7-8 °C zimą. Wilgotność względna wynosi 71-81 %, a roczna suma opadów to niecałe 500 mm. Dalej na północ, w Springbok w Namaqualandzie, lato jest nieco cieplejsze, z temperaturą 29-30 °C w dzień, a opady wynoszą tylko około 210 mm rocznie.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Nie ma udokumentowanych doświadczeń z hodowli *Goggia lineata*. Poradnik opiera się na klimacie w obszarze występowania, środowisku i wielkości zwierzęcia, wynoszącej około 4 cm.

Parę można trzymać w terrarium o wymiarach 30 × 20 × 20 cm (długość × szerokość × wysokość). Gatunek żyje przy ziemi pod kamieniami, więc powierzchnia dna jest ważniejsza niż wysokość. Większe terrarium jest korzystne, bo zapewnia więcej kryjówek i stabilniejszy mikroklimat. Podłoże to mieszanka piasku i ziemi. Zbuduj kryjówki z płaskich kamieni i kory korkowej, przylegających ściśle do podłoża, tak by zwierzę mogło się pod nie wczołgać jak w naturze. Urządź też suchą strefę.

Terrarium musi mieć całkowicie szczelną pokrywę, bo zwierzę jest tak małe, że ucieknie nawet przez wąskie szczeliny. Jednocześnie potrzebna jest niewielka wentylacja, żeby powietrze nie stało w miejscu.

TEMPERATURA

Temperatury nie zmierzono u samych zwierząt; wynika ona z klimatu w obszarze występowania: latem 24-28 °C w dzień i 16-18 °C w nocy, a chłodną zimą 18-20 °C w dzień i 10-12 °C w nocy. Małe terrarium szybko się przegrzewa, więc użyj maty grzewczej sterowanej termostatem po jednej stronie dna, a nie mocnej żarówki punktowej, i mierz temperaturę cyfrowym termometrem na obu końcach.

Trzymaj terrarium z dala od bezpośredniego słońca. Jeśli zwierzę stale się chowa albo leży osowiałe, sprawdź temperaturę.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność w kryjówkach zwierzęcia nie jest udokumentowana. Klimat na wybrzeżu jest wilgotny, w głębi lądu bardziej suchy, a zima jest porą wilgotną, więc odpowiednie jest 50-70 %. Pozostaw jeden róg podłoża lekko wilgotny, a resztę suchą, żeby zwierzę mogło samo wybierać. Od czasu do czasu delikatnie zraszaj, tak by tworzyły się krople do picia, i pozwól powierzchniom wyschnąć między zraszaniami.

Jako poidło użyj płaskiej pokrywki z kilkoma małymi kamykami. W głębokiej misce tak małe zwierzęta mogą się utopić.

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek prowadzi nocny tryb życia i w dzień się ukrywa. Nie udokumentowano, by UVB było konieczne, więc jest opcjonalne. Nad częścią terrarium można zastosować słabą świetlówkę UVB dla gatunków cieniolubnych, pod warunkiem że są ciemne kryjówki, w których zwierzę może unikać światła. Wystarczy zwykłe światło dzienne z pomieszczenia lub świetlówka włączona na 10-12 godzin dziennie. W nocy musi być ciemno.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

W naturze gatunek zjada głównie mrówki i termity, więc podawaj najmniejsze owady karmowe: muszki owocowe, skoczogonki i najmniejsze świeżo wyklute świerszcze. Ofiara musi być mniejsza niż głowa zwierzęcia. Karm co dwa-trzy dni wieczorem i wyjmuj niezjedzone owady.

Lekko opylaj owady karmowe wapniem i trzymaj w terrarium miseczkę z pokruszoną sepią, żeby samica mogła pobierać dodatkowy wapń. Utrzymuj skoczogonki jako stały element podłoża, żeby zawsze było coś do jedzenia.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Goggia lineata jest mała, płochliwa i szybka i nie nadaje się do brania na ręce. Większość czasu spędza w ukryciu, a wychodzi o zmierzchu i w nocy. W naturze dzieli kryjówki z innymi gekonami, więc parę prawdopodobnie można trzymać razem, ale najlepszy sposób utrzymania nie jest udokumentowany. Zapewnij wiele kryjówek i obserwuj, czy nie dochodzi do pogryzień.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Dojrzałość płciowa i różnice między płciami nie są udokumentowane. Z rozmnażaniem poczekaj, aż zwierzęta będą w pełni dorosłe i w dobrej kondycji, a zapotrzebowanie samicy na wapń będzie pokryte.

GODY I KOPULACJA

Kopulacja nie została opisana. Jaja są składane latem, więc rozsądnym punktem wyjścia jest sezonowy rytm jak w naturze, z chłodną i nieco wilgotniejszą zimą oraz ciepłym, suchym latem, ale to tylko przypuszczenie.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica składa latem dwa maleńkie jaja w wilgotnym, ciepłym miejscu. Zapewnij jej kilka ukrytych, lekko wilgotnych miejsc do składania jaj, np. zagłębienia z wilgotną ziemią pod płaskimi kamieniami. Liczba zniesień w roku nie jest udokumentowana.

INKUBACJA

Czas inkubacji nie jest udokumentowany; u podobnych małych gekonów do wyklucia dochodzi po 60-90 dniach w temperaturze 24-27 °C. Ostrożnie przenieś jaja, nie obracając ich, do małego pojemnika z lekko wilgotnym podłożem i utrzymuj stabilną temperaturę.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode są niezwykle małe i potrzebują mikropokarmu, takiego jak skoczogonki i najmniejsze muszki owocowe. Trzymaj je w małym, całkowicie szczelnym terrarium z kryjówkami. Odchów nie jest udokumentowany.

Zdrowie i częste błędy

Długość życia nie jest udokumentowana; inne małe gekony żyją 5-8 lat. Zwierzę jest tak małe, że choroba szybko staje się poważna. Typowe problemy małych gekonów z suchych siedlisk to:

- Odwodnienie przy zbyt suchym powietrzu lub zbyt silnym grzaniu. Małe terrarium szybko się przegrzewa.
- Pleśń i problemy skórne, jeśli podłoże jest stale mokre. Utrzymuj je suche w większej części terrarium.
- Niedobór wapnia, który prowadzi do miękkich kości. Opylaj owady karmowe i trzymaj w terrarium sepię.
- Utrata ogona po próbie podniesienia zwierzęcia.
- Ucieczka przez wąskie szczeliny w terrarium.

Jeśli zwierzę traci na wadze lub nie chce jeść, zgłoś się do lekarza weterynarii z doświadczeniem w leczeniu gadów.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.

Pełny poradnik z mapą i aktualizacjami: herpy.org/pl/gekony/goggia-lineata